

OEKRAINE

Bron deel-1

Onderwerp	Bron	Hyperlink
Oekraïne	World Servants	http://www.worldservants.nl/projecten.php?project=OE110
Oekraïne	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/
Oekraïne	wikipedia	http://nl.wikipedia.org/wiki/Oekraïne

Bron deel-2

Onderwerp	Bron	Hyperlink
klimaat	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/klimaat/
planten en dieren	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/planten/
geschiedenis	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/geschiedenis/
economie en toerisme	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/economie/
bevolking	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/bevolking/
godsdienst	Landenweb	http://www.landenweb.net/oekraïne/godsdienst/

Bron deel-1

<http://www.worldservants.nl/projecten.php?project=OE110>

Opvanghuis in Perechrestje

World Servants gaat voor de derde keer naar Perechrestje, een dorp met 1.500 inwoners, om daar het plaatselijke opvanghuis voor kinderen met een beperking te helpen. In de Oekraïne zijn veel weeskinderen en kinderen van wie de ouders niet goed voor ze kunnen zorgen. Ze zijn vaak zwaar verwaarloosd door armoede, criminaliteit en drankgebruik van de ouders.

Gelukkig kan een deel van deze kinderen wel ergens terecht. Door hun ouders, door maatschappelijk werk of door de rechtbank worden kinderen in een instelling geplaatst. In het opvanghuis in Perechrestje neemt het aantal halfwezen toe; iets wat aangeeft dat steeds meer ouders de zorg voor hun kinderen niet aankunnen. Er wonen nu honderd kinderen in het huis waar ze naast onderdak en eten ook onderwijs krijgen.

Er is alleen weinig privacy en bepaalde voorzieningen zijn slecht. Zo is de keuken erg verouderd en de toiletten en doucheruimtes zijn niet meer om aan te zien.

World Servants helpt het opvanghuis bij de realisatie van een nieuw gebouw. In 2008 is er gewerkt aan de begane grond waarin de keuken en de eetzaal komen. In 2009 is er verder geassisteerd bij de bouw van de bovenverdieping. Hier zijn afgelopen zomer een ziekenzaaltje en consultatieruimtes gebouwd. Deze ruimtes dienen ook nog een ander doel: de directeur van het opvanghuis wil mensen uit de gemeenschap medische faciliteiten, zoals een arts en tandarts aanbieden. Hij hoopt dat er hierdoor in het dorp meer betrokkenheid bij het opvanghuis zal ontstaan. Zodat het stigma en sociale isolement zullen verminderen. Dit helpt de kinderen beter te integreren in de gemeenschap waardoor ze op hun achttiende – als ze het opvanghuis uit moeten – niet aan hun lot worden overgelaten, maar bijvoorbeeld makkelijker een plek in het dorp of elders kunnen vinden. De World Servants-groep probeert hier een bijdrage aan te leveren door contacten te leggen met mensen uit de gemeenschap. De groep zal ook veel contact hebben met de kinderen zelf. Dit jaar, in 2010, is het de bedoeling dat dit project zal worden afgerond.

Mede door World Servants is er in dit gebied een informeel netwerk ontstaan tussen de verschillende opvanghuizen. Kennis en ervaringen worden gedeeld waardoor de kwaliteit kan verbeteren. Door de vorming van een dergelijk netwerk is het makkelijker om de overheid te betrekken bij de projecten.

<http://www.landenweb.net/oekraïne/>

Geografie

Algemeen

Oekraïne (officieel: Ukrajina ; letterlijk: Grensland) is een republiek in Oost-Europa. De totale oppervlakte bedraagt 603.700 km². Van oost naar west strekt het land zich maximaal uit over een afstand van 1316 kilometer; van noord naar zuid meet het land ongeveer 893 kilometer. Oekraïne is ca. 14,5 keer zo groot als Nederland en na Rusland het grootste land van Europa (Frankrijk: 544.000 km² ; Spanje 505.000 km² ; Zweden 450.000 km² ; Duitsland 356.000 km² ; Polen 312.000 km²).

Het is zelfs het grootste, geheel in het werelddeel Europa liggende land, want Rusland ligt voor een groot deel in Azië. Oekraïne is na Rusland en Kazakstan de grootste republiek uit de voormalige Sovjet-Unie.

Oekraïne grenst in het westen aan Hongarije (103 kilometer), Moldavië (939 km), Polen (526 km), Slowakije (97 km), in het noorden aan Belarus (891 km), in het oosten aan Rusland (1576 km), en in het zuiden en westen aan Roemenië (totaal: 531 km).

Bovendien grenst Oekraïne in het zuiden ook nog aan de Zee van Azov en de Zwarte Zee, in totaal heeft het land 2782 km kustlijn. Deze twee zeeën zorgen bovendien voor de verbinding van Oekraïne met de wereldzeeën.

De Zwarte Zee is in het noorden verbonden door de Straat van Kertsj, in het zuidwesten door de Bosporus, de Zee van Marmara en de Dardanellen met de Middellandse Zee.

Landschap

De republiek bestaat grotendeels uit vlakten, waarin de rivieren uitgeslepen zijn. Lager dan 200 meter zijn de vlakke Polesje in het noorden, het laagland in het zuiden en het lichtgolvende laagland ten noorden van de middenloop van de Dnjepr.

Een hoogte van 200 tot 500 meter bereiken het Volhynisch-Podolisch Plateau in het westen, het Dnjeprplateau in het midden en de Azov- en Donetsplateaus in het zuidoosten.

De enige bergen vindt men in het zuiden op het Krimschiereiland met de Roma-Kosj (1541 m) en in het westen de Karpaten met de hoogste top van het land, de Goverla (2061 m).

Oekraïne kent een vijftal landschappen:

De gemengde bosgordel ten noorden van de lijn Loetsk-Rovno-Zjtomir-Kiëv-Konotop, met door de hoge grondwaterstand en de slechte afwatering een groot moerasgebied, de Pripet. Ten zuiden hiervan ligt de bossteppe en zuidelijk van de lijn Balta-Kirivograd-Charkov tot aan de kusten van de Zwarte Zee en de Zee van Azov strekt zich een enorm steppegebied uit. Een groot deel van dit gebied wordt ingenomen door de beroemde zwarte tsjernoem-gronden (meer dan 50% van de totale landoppervlakte), een van de meest vruchtbare (löss)grondsoorten ter wereld. In Oekraïne ligt meer dan een kwart van de totale wereldvoorraad aan tsjernoem-grond.

De Karpaten is een boogvormig ketengebergte in Midden-Europa dat door de zuidwesthoek van Oekraïne loopt. De Karpaten vormen de waterscheiding tussen Oostzee en Zwarte Zee en bestaan uit verschillende delen: de west-Karpaten, de Voor-Karpaten, de Transsylvaanse Alpen en de Woudkarpaten of Oost-Beskid, waar de hoogste berg van Oekraïne ligt, de Goverla. De Karpaten zijn erg bosrijk: aan de voet treft men eiken aan, in het midden een gordel van beuken en wat hoger sparren. De boomgrens ligt op 1500 meter, in het zuiden op 1800-1900 meter.

De Krim is een schiereiland aan de noordkust van de Zwarte Zee. Er kunnen vier gebieden onderscheiden worden: de steppen, de landengte van Kertsj (samen 75% van de oppervlakte), het Krim-gebergte en de kustvlakte.

De steppen vormen een verlengde van de Zuid-Oekraïense steppen. Hier bevinden zich ca. 400 magnesiumhoudende zoutmeertjes. De landengte van Kertsj bestaat uit een aantal heuvels en ruggen.

De kuststrook van het noorden vertoont vele langgerekte inhammen, zogenaamde ria's. Ten zuiden van de lijn Sevastopol-Feodosia strekt zich het Krim-gebergte uit, waarvan het Jajla-gebergte de belangrijkste keten is.

De meer dan honderd naar het westen en noorden afstromende riviertjes lopen allemaal dood in het steppegebied. De 1,5 tot 9,5 km brede kuststrook in het uiterste zuiden heeft een parklandschap met subtropische flora.

Rivieren

Het wijdvertakte rivierennet bestaat uit grote rivieren als de Dnjepr, Donau, Dnestr, Zuidelijke Boeg, Noordelijke Donets en Boeg, alle voornamelijk regen- en sneeuwrvieren. Alleen de Zuidelijk Boeg ligt geheel binnen Oekraïens grondgebied.

De Dnjepr is de grootste rivier van Oekraïne, na de Wolga en de Donau de grootste rivier van Europa.

Er zijn ongeveer 73.000 rivieren en meer dan 3000 meren. De meeste rivieren lopen uit in de Zwarte Zee en de Zee van Azov, de rest stroomt uit in de Baltische Zee.

De kust van de Zwarte Zee bestaat uit veel baaien en riviermondingen, terwijl de kust langs de Krim vooral rotsachtig is. De kust aan de Zee van Azov is net als die aan de Zwarte Zee vooral laag, met hier en daar zandplaten.

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Oekraïne>

Geschiedenis

In de 9e-13e eeuw was in gedeelten van het huidige Oekraïne, Wit-Rusland en Rusland het [Kievse Rijk](#) gevestigd, opgericht door de [Varjagen](#) uit [Scandinavië](#), die onder andere handel dreven op [Constantinopel](#). In 988 werd het Byzantijnse [christendom](#) geïntroduceerd bij de bekering van [Vladimir de Heilige](#), de toenmalige vorst van het Kiëvse Rijk. Het Rijk van Kiev (ook vaak [Rus'](#) genoemd) raakte langzamerhand versnipperd over verschillende vorstendommen en het Oekraïense grondgebied viel in 1240 ten prooi aan invallen van [Mongolen](#). In de [13e](#) en [14e eeuw](#) wist [Litouwen](#) steeds meer voormalige Russische vorstendommen ten westen van de Dnjepr onder zijn gezag te verenigen. In 1362 werd ook Kiev ingenomen. Litouwen fuseerde in [1569](#) met [Polen](#). De gebieden ten oosten van de Dnjepr werden in 1686 onderdeel van Rusland, en werden geleidelijk gerussificeerd. Die ten westen van de Dnjepr bleven Pools, kwamen in 1795 onder [Habsburg](#), en ondergingen een westerse invloed. In deze periode werden de grondslagen gelegd voor de nu nog bestaande verschillen tussen het westen en het oosten.

Na de [Oktoberrevolutie](#) volgden tijdens de [Russische Burgeroorlog](#) verschillende staten elkaar op in Oekraïne:

[Tsentralna Rada](#) van de [Oekraïense Volksrepubliek](#) (17 maart 1917 - 19 april 1918);

Eerste [Oekraïense Sovjetregering](#) (25 december 1917 - maart 1918);

[Hetmanat](#) van de Oekraïense staat (19 april 1918 - 14 december 1918);

Oekraïens Nationaal Congres van de [West-Oekraïense Volksrepubliek](#) (18 oktober 1918 - 22 januari 1919);

Tweede Oekraïense Sovjetregering (20 november 1918 - augustus 1919);

[Directoraat van de Oekraïense Volksrepubliek](#) (14 november 1918 - 1920);

Derde Oekraïense Sovjetregering (21 december 1919 - 1991).

In [1922](#) werd de [Oekraïense SSR](#) onderdeel van de [Sovjet-Unie](#). Tijdens het bewind van [Stalin](#) onderging het oostelijke deel van Oekraïne een krachtige industriële ontwikkeling. De gedwongen collectivisering van landbouwbedrijven leidde evenwel tot de [holodomor](#)-hongersnood van 1932-33 waardoor een vijfde deel van de boerenbevolking (5 tot 10 miljoen mensen) het leven liet.

In [1939](#) kwam ook het westelijk deel van Oekraïne onder Sovjetbewind. In 1941 vielen de [Duitsers](#) de Sovjet-Unie binnen. Zij gingen daarbij over tot grootschalige jodenvervolgingen en het ronselen van 'Ostarbeiter'. Oekraïne verloor toen een zesde deel van de bevolking. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde Oekraïne zich tot een van de belangrijkste en meest welvarende [Socialistische Sovjetrepublieken](#) (SSR's) van de Sovjet-Unie. In 1954, tijdens het bewind van [Chroesjtsjov](#), werd het schiereiland de [Krim](#) overgeheveld van [Rusland](#) naar Oekraïne.

Na de [staatsgreep in Moskou](#) riep het Oekraïense parlement op [24 augustus 1991](#) de onafhankelijkheid uit. Het land wordt sinds de onafhankelijkheid meestal aangeduid als 'Oekraïne', zonder het lidwoord 'de'.

Kaart van Oekraïne

Oekraïne ligt in het zuidwesten van de voormalige Sovjet-Unie. In het westen en zuidwesten grenst het aan [Polen](#) (428 kilometer), [Slowakije](#) (90 kilometer), [Hongarije](#) (103 kilometer) en [Roemenië](#) (362 kilometer); in het zuiden aan [Moldavië](#) (939 kilometer) en een gedeelte aan Roemenië (169 kilometer); in het noorden aan [Wit-Rusland](#) (891 kilometer) en in het oosten en noordoosten aan [Rusland](#) (1576 kilometer). De zuidgrens wordt bepaald door de [Zwarte Zee](#) en de [Zee van Azov](#). De kustlijn is 2782 kilometer lang. De langste rivier is de [Dnjepr](#).

De oppervlakte van Oekraïne bedraagt 603.700 km², 3 procent van de voormalige Sovjet-Unie en ongeveer 14,4 keer de oppervlakte van Nederland. Daarmee is het na Rusland en Kazachstan de grootste republiek uit de voormalige [Sovjet-Unie](#).

Het landschap bestaat grotendeels uit vlak terrein met de vruchtbare [Pontische steppe](#) in het zuiden en uit verschillende plateaus. De belangrijkste daarvan is het [Donets](#)(Donbass)plateau in het uiterste oosten van het land. De enige bergen vindt men in het zuiden op het [Krimchiereiland](#) (met toppen tot 1545 meter hoogte) en in het westen ([Karpaten](#): 2061 meter). De kust van de Zwarte Zee bestaat uit vele baaien en riviermondingen, terwijl de kust langs de Krim juist rotsachtig is. De kust aan de Zee van Azov is net als die aan de Zwarte Zee vooral laag, met hier en daar zandplaten.

In Oekraïne heerst een gematigd landklimaat met gemiddelde temperaturen in de winter van -7 à -8 graden Celsius in het noordoosten en 2 tot -4 graden Celsius aan de zuidkust van het Krimchiereiland. In de zomer schommelt de gemiddelde temperatuur rond 18 graden Celsius in het noordwesten en 24 graden Celsius in het zuidoosten (subtropisch). De zomers zijn daarmee in het algemeen warm en de winters niet te koud.

Steden

7% van de bevolking leeft in steden, de overige 33% op het platteland. De grootste van de 454 steden in Oekraïne zijn:

[Kiev](#) (Kyjiv) (2,6 miljoen inwoners)

[Charkov](#) (1,5 miljoen inwoners)

[Dnjepetrovsk](#) (1,1 miljoen inwoners)

[Odessa](#) (1 miljoen)

[Donetsk](#) (1 miljoen)

[Zaporizja](#) (800.000)

[Lviv](#) (700.000)

Bevolking

[Percentage Oekraïens als moedertaal per oblast

De officiële taal van Oekraïne is het [Oekraïens](#). Het Oekraïens is nauw verwant aan het Russisch, te vergelijken met de verwantschap tussen het [Nederlands](#) en [Duits](#), maar heeft veel [Poolse](#) leenwoorden wat komt door de eeuwenlange Poolse-Litouwse overheersing. Van de bevolking heeft 67% het Oekraïens als moedertaal, maar veel mensen spreken ook [Russisch](#). 24% spreekt het Russisch ook als moedertaal^[1], vooral op de [Krim](#), en de oostelijke oblasten [Donetsk](#) en [Loehansk](#). In het westen spreekt een kleine minderheid ook [Hongaars](#), [Pools](#) en [Roemeens](#). Op de Krim spreekt een minderheid het [Krimtataars](#). Toen Oekraïne deel uitmaakte van de Sovjet-Unie, werd de kennis van het Oekraïens niet aangemoedigd, maar na de onafhankelijkheid bloeide de taal weer op. Toch is de taal in dit voorheen sterk [gerussificeerde](#) land nog steeds een zeer gevoelig punt, met name door de aanwezigheid van de vele etnische minderheden, van wie de 15 miljoen [Russen](#) de belangrijkste zijn. Vooral oudere [Oekraïners](#) spreken ook beter Russisch dan Oekraïens, omdat het Russisch lange tijd als eerste taal op school geleerd werd.^[6]

Het Oekraïens maakt gebruik van het [cyrillische schrift](#).

Religie

Oekraïne is overwegend [christelijk](#). In 988 besloot vorst [Vladimir de Grote](#) zich tot het christendom te bekeren en liet zich dopen. 76,5 % van de bevolking behoort tot de [Oekraïens-orthodoxe Kerk](#). Zij zijn echter verdeeld over het [Patriarchaat van Kiev](#) (50,4 % van de totale bevolking) en het [Patriarchaat van Moskou](#) (26,1 % van de totale bevolking)^[1]. Daarnaast bestaat de kleinere [Oekraïens autocephale Orthodoxe Kerk](#), die thans alleen aanhang heeft in

de westelijke provincies van het land.

De [Oekraïens Grieks-katholieke Kerk](#) of [Oekraïens-katholieke Kerk](#) ontstond in [1596](#) bij de [Unie van Brest-Litovsk](#) als een met [Rome](#) geünieerde Kerk. In [1946](#) diende ze op last van de Sovjetautoriteiten over te gaan tot de [Oosters-orthodoxe Kerk](#) en volgde een jarenlange vervolging: haar kerken werden gesloten en haar priesters veroordeeld tot ballingschap of een clandestien bestaan. Vanaf [1988](#) konden de katholieken uit de clandestiniteit treden en op [30 maart 1991](#) kon aartsbisschop [Myroslav Ivan kardinaal Loebachivsky](#) terug naar Oekraïne keren en de [kathedraal St. Joris](#) te [Lviv](#) terug in bezit nemen. Na de onafhankelijkheidsverklaring van het land in augustus 1991, werd de kerkelijke hiërarchie in [1992](#) weer hersteld en kon het katholieke geloof weer beleden worden. Acht procent^[1] van de Oekraïense bevolking behoort tot de [Oekraïens-katholieke Kerk](#), wat neerkomt op zo'n 3,5^[7] à 3,7 miljoen mensen. Buiten Oekraïne heeft deze Kerk ongeveer een klein miljoen leden, voornamelijk in Noord- en Zuid-Amerika en in West-Europa. Zij erkent de leer en het gezag van de [paus](#) en volgt de [Byzantijnse ritus](#). In juni [2001](#) bezocht [paus Johannes Paulus II](#) Oekraïne.

[Joden](#) vormen in Oekraïne met hun 300.000 (0,6%^[11]) een minderheid, maar zijn cultureel en religieus nog zeer actief.

Er leven ongeveer 500.000 [moslims](#) in Oekraïne^[8]. De [islam](#) maakt al eeuwen deel uit van het religieuze leven in Oekraïne. De meeste [moslims](#) zijn [Krim-Tataren](#), die in 1944 door dictator [Stalin](#) naar Centraal-Azië gedeporteerd werden. Sinds eind jaren tachtig keerden ze terug uit ballingschap terug naar de [Krim](#), waar ze regelmatig botsen met Oekraïense en Russische christenen.

Bron deel-2

Oekraïne

Klimaat

Oekraïne heeft een gematigd landklimaat, dat in het noordwesten nog enigszins beïnvloed wordt door de Atlantische Oceaan en aan de kust door de Zwarte Zee.

Er valt niet op alle plaatsen evenveel regen. De meeste regen valt in het noorden en het westen, in het oosten en zuidwesten valt veel minder.

De winters aan de Zwarte Zee zijn koel te noemen, terwijl het in het binnenland erg koud kan worden. Tijdens de winter kunnen grote delen van Oekraïne onder een witte laag sneeuw liggen. De zomers zijn in het grootste deel van het land warm, in het zuiden zelfs uitgesproken heet.

De Krim heeft wel drie klimaatzones, zeer bijzonder voor zo'n klein schiereiland. De zuidkust heeft een mediterraan klimaat, in de bergen heerst een bergklimaat en in het noorden heerst een droog klimaat met veel wind in de winterperiode. De zomer is in de gehele Krim vrij warm; in juni is het gemiddeld 22-24°C, en ook het water van de Zwarte Zee is dan lekker warm, 21-24°C.

Oekraïne

planten en dieren

Oekraïne heeft een zeer gevarieerde flora; onder andere meer dan 25.000 hogere plantensoorten, 4000 waterplanten, 1000 korstmossen en 800 mossoorten en daarbij nog 15.000 paddestoelsoorten.

Ter vergelijking: Oekraïne telt 4523 soorten vaatplanten, Belarus 1460, Moldavië 1762, Polen 2300. Ongeveer een kwart van alle florasoorten komt voor in de bossen, ca. 20% op de steppen. Verder zijn er meer dan honderd boomsoorten geteld.

Oekraïne heeft ca. 80 boomsoorten, 280 heestersoorten, 985 eenjarige bloemen. Van de hogere plantensoorten zijn er 600 endemisch en verder zijn er nog vele zeldzame en bedreigde planten, met name in de Karpaten en op de Krim.

Oekraïne is te verdelen in drie vegetatietypen. Het noordelijke bosgebied bestaat uit gemengd naald- en loofwoud. Ondanks grote droogleggingsprojecten zijn er in deze streken ook nog grote moerassen te vinden, met hun eigen typische vegetatie.

De Karpaten en de Krim zijn nog bosrijker en de vegetatie is daar ook gevarieerder dan in het noorden. De Karpaten tellen bijvoorbeeld ca. 2000 soorten vaatplanten en de Krim ca. 2200. Het Krim-gebergte telt ongeveer 250 endemische soorten. In het natuurreservaat Askaniva-Nova is een stuk oersteppe bewaard met kenmerkende veengrassen. Het edelweiss is de nationale bloem van Oekraïne.

Oekraïne, inclusief de Zee van Azov en de Zwarte Zee, wordt bevolkt door ca. 45.000 diersoorten, waaronder 170 vissoorten, 17 amfibiesoorten, 21 reptielsoorten, 400 vogelsoorten, 108 zoogdiersoorten en ca. 35.000 ongewervelde dieren en insecten.

Het dierenleven van Oekraïne is typisch voor steppe- en bosgebieden. Eeuwen geleden leefden er volop beren en wolven in de bossen. Vandaag de dag is de vos het meest voorkomende roofdier van het hele land. Grote zoogdieren zijn wilde zwijnen en herten; kleinere zoogdieren zijn hazen, rode eekhoorns, egels en dassen.

Rivieren en meren zijn de habitat voor muskusratten, otters, bevers en beverratten. Op de steppen leven veel grondeekhoorns en talrijke kleine knaagdieren. Veel slangensoorten kent men niet, maar er leven wel giftige slangen in de moerasgebieden, onder andere de Orsiniadder en verder verschillende ongevaarlijke ringslangsoorten.

De steppearend is een van de grootste vogels en andere roofvogels in verschillende regio's zijn haviken, valken en uilen. Zwaluwen, oostelijke bluebirds en spreeuwen komen in groten getale voor.

Vroeger kwamen er in de winter vele goudvinken voor, maar door de warmere winters en de luchtverontreiniging is hun aantal flink verminderd. Wilde en tamme duiven zijn in de steden te vinden, in de bossen zien we regelmatig koekoeken en eksters.

De meren, watertjes en rietoevers van de rivieren vinden vele eenden- en ganzensoorten een goed heenkomen.

In de rivieren en meren van Oekraïne komen, ondanks de vaak beroerde omstandigheden, ongeveer 200 vissoorten voor: o.a. snoek, baars, snoekbaars, karper, riviergrondel en kroeskarper.

OVERZICHT

Gemengde bossen:

watersalamander, paling, kroeskarper, snoek, brasem, kikker, graskikker, adder, ringslang, hagedis, bosgans, zwarte gans, patrijs, zwarte ooievaar, snip, strandloper, houtsnip, specht, lijster, mees, havik, mol, bever, haas, wild zwijn, otter, hert, wolf en wilde kat.

Bossteppe:

watersalamander, karper, snoek, brasem, steppeadder, grondeekhoorn, patrijs, havik, vos, leeuwerik, das, marter, wild zwijn, vleermuis, muskusrat, ree, hert.

Steppe:

groene pad, waterslang, steppeadder, leeuwerik, steppearend, kraanvogel, patrijs, haas, beverrat, hermelijn, hamster, veldmuis, moeflon, damhert.

Karpaten:

Karpaten watersalamander, zwarte specht, eekhoorn, wild zwijn, otter, hert, wolf, lynx, wilde kat en Europese bizon.

Krim:

hagedis, Krim-gekko, zeemeeuw, rotsduif, nachtegaal, gier, hert, moeflon, Donau-haring, horsmakreel, brasem, karper, moerasschildpad, zwaan, ooievaar, grauwe gans, eend, aalscholver, otter en bever.

Oekraïne geschiedenis

Oudheid en Middeleeuwen

In de oudheid werd het Oekraïense grondgebied door verschillende volkeren bevolkt. Van de 7de tot de 3de eeuw v.Chr. woonden de Scythen in het binnenland en dreven Griekse kolonisten handel aan de noordelijke oevers van de Zwarte Zee.

In de 4de en 5de eeuw n.Chr. waren het de Goten en de Hunnen, die via Oekraïne naar het westen trokken. De inval van de Mongolen in de 13e eeuw betekende het einde van het rijk van Kiev, dat door nationalisten als de eerste nationale Oekraïense staat wordt beschouwd.

Poolse invloeden

Kiev werd opgevolgd door het rijk Galicie-Volhynië, dat echter werd ingelijfd door Litouwen en Polen in respectievelijk 1340 en 1349. Door de personele unie tussen Polen en Litouwen kwam Oekraïne steeds meer onder invloed van Polen te staan. Oekraïne werd steeds verder gepoloniseerd toen bij de Unie van Brest-Litovsk de aansluiting van de orthodoxe kerk bij de rooms-katholieke kerk werd doorgezet. De inheemse adel poloniseerde volkomen terwijl het gros van de gewone mensen tot lijfeigenen werd gemaakt. Veel boeren vluchtten naar de kozakken, die zelfstandig probeerden te blijven door de hulp in te roepen van de Russische tsaar, die in ruil voor diens opperleenheerschap aan hetman (=hoofdman bij de Kozakken) Bogdan Chmelnitski beloofde garant te staan voor een autonome kozakkenstaat.

Russische invloeden

Dit bleek echter al snel een loze belofte want bij het Bestand van Androesjovo in 1667 kwam de linkeroever van de Dnjepr en Kiev en omstreken toe aan Rusland, en de rechteroever toe aan Polen. Tijdens de Grote Noordse Oorlog probeerde hetman Mazeppa de zelfstandigheid nog terug te winnen, maar dat mislukte volkomen en in 1764 werd de laatste hetman afgezet. Na de zogenaamde Poolse Delingen stond het grootste deel van Oekraïne onder Russische invloed, en onder andere Galicië en enkele gebieden in West-Oekraïne werden Oostenrijks. In de negentiende eeuw ontstond er een oppositiebeweging tegen het tsaristische bewind, dat al snel een nationalistisch karakter kreeg. Dat nationalisme werd gevoed vanuit het tegenwoordige Lvov (toen: Lemberg) en nog verder gestimuleerd door de russificeringspolitiek van de tsaar van Rusland. In het Oostenrijkse gedeelte van de Oekraïne was de situatie in die tijd veel gunstiger, hoewel de invloed van de Poolse adel weer veel sterker werd. Dit riep weer een verzetsbeweging op, die gesplitst was in twee richtingen: de Volksvrienden, die autonomie nastreefden binnen de Habsburgse monarchie, en de Moskofielen, die zich richtten op de Russen.

De Oekraïense SSR

De alsmaar verdergaande russificeringspolitiek, de Russische Revolutie van 1917 en de ineenstorting van Rusland als Duitse bondgenoot, had na de Eerste Wereldoorlog een sterke invloed op de situatie in de Oekraïense gebieden. De in maart 1917 in Kiev opgerichte Centrale Raad of 'Rada', slaagde er echter niet in om een succesvolle onafhankelijkheidsbeweging te mobiliseren. Dat werd pas goed duidelijk toen op 19 november 1917 toch de SSR uitgeroepen, de Oekraïense Radjanska Sotsjalistitsjna Respoeblika (Russisch: Oekraïense SSR), als een onderdeel van een federatieve Russische staat.

De bolsjewistische regering weigerde echter de Rada te erkennen, maar toch volgde de

proclamatie van Oekraïne tot soevereine staat op 22 januari 1918. Enkele dagen later brak er echter in Kiev een door de bolsjewisten gesteunde opstand uit.

De Rada wist zich alleen te handhaven met behulp van de steun van Duitse troepen en door vrede te sluiten met de Centralen in Moskou. Opeenvolgende hetmannen wisten zich echter niet te handhaven door voortdurende binnenlandse problemen en moeilijkheden met het centrale gezag in Moskou.

Na de Russische Burgeroorlog en de Pools-Russische oorlog van 1921 sloot de Oekraïne op 30 december 1922 samen met de Wit-Russische en de Transkaukasische SSR een staatsverdrag ter constitueren van de federale Sovjet-Unie. Van de voormalige Oostenrijkse delen van Oekraïne was een groot deel in Poolse handen gebleven, Karpato-Oekraïne kwam bij Tsjecho-Slowakije en Boekovina en Bessarabië werden bij Roemenië gevoegd.

Periode Stalin

Ook de Oekraïne werd getroffen door de harde hand van de nieuwe machtige man in Moskou, Jozef Stalin. Door de gedwongen collectivisatie van de landbouw en de grote zuiveringen onder de intelligentsia vielen er veel slachtoffers. In het Poolse gedeelte van de Oekraïne duurde het niet lang of er werden verzetsorganisaties actief.

Zij dachten voor hun nationalistische ideeën gebruik te kunnen maken van de Duitse bezetting in de Tweede Wereldoorlog, maar dat viel zwaar tegen. De Duitsers voerden een nog erger schrikbewind dan Stalin, en werden in plaats van bevrijders, nu als vijanden gezien.

Na de Tweede Wereldoorlog werden er verschillende verdragen ondertekend waardoor steeds meer Oost-Europese gebieden opgenomen in de 'gemeenschap der Sovjetbroedervolken'.

In 1954 werd de Krim bij de Oekraïense SSR gevoegd en ontwikkelde het land zich langzamerhand tot een van de meest welvarende deelrepublieken van de Sovjet-Unie. Eind jaren tachtig stortte de Sovjet-Unie ineen en stonden de nationalistische bewegingen weer op uit hun winterslaap. Verkiezingen voor de Opperste Sovjet in augustus 1990 brachten Leonid Kravtsoek aan de macht, waarna de roep om onafhankelijkheid steeds vaker gehoord werd.

Oekraïne onafhankelijk

Na de mislukte communistische staatsgreep van augustus 1991 in Moskou, verklaarde Oekraïne zich op 24 augustus 1991 onafhankelijk. Op 1 december stemde een grote meerderheid van de bevolking voor afscheiding van de Sovjet-Unie. Op 8 december volgde het voorlopige sluitstuk, de ondertekening met de Russische Federatie en Wit-Rusland van het Minsk-Akkord. Hier werd het Gemenebest Van Onafhankelijke Staten (GOS) opgericht en dat betekende in feite het einde van de Sovjet-Unie.

Al snel hierna zorgden de Krim-kwestie en de Zwarte Zee-vloot voor veel onenigheid tussen de Russische Federatie en Oekraïne. De verdeling van de Zwarte-Zeevloot werd pas in 1997 opgelost.

De parlementsverkiezingen van maart en april 1994 leverden een overwinning op voor de communisten van Koetsjma, die de zittende president Kravtsoek versloeg. De communistische partij had een grote aanhang in het Russischtalige oosten van het land, waar de bevolking bang was voor een gedwongen assimilatie. Koetsjma was een gematigd hervormer, maar hij pleitte ook voor nauwere betrekkingen met Rusland. Het parlement van dat moment was daarentegen vrij conservatief, en verzette zich dan ook tegen hervormingen. In januari 1994 tekenden Oekraïne, Rusland en de Verenigde Staten een akkoord over de ontmanteling van de Oekraïense kernwapens en hun overdracht aan Rusland. In februari ondertekende Oekraïne het Partnership for Peace-programma van de NAVO.

In april 1995 plaatste Koetsjma de opstandige Krim per decreet onder zijn gezag, en in 1996 was er voor het eerst sinds lange tijd weer sprake van een voorzichtige stabilisering van de economie.

Halverwege 1996 werd Oekraïne een presidentiële republiek met zeer vergaande bevoegdheden voor de president, waardoor de regering en het parlement nagenoeg evenveel macht kregen. Dit alles werd in de nieuwe grondwet vastgelegd, evenals de autonomie van schiereiland de Krim.

De relatie met Rusland werd na 1997 steeds beter. Het probleem van de Zwarte-Zeevloot werd opgelost, evenals het gebruik van de marinehaven Sebastopol door de Russische marine. Hoogtepunt was een vriendschapverdrag, waarin de twee landen elkaars territoriale integriteit erkenden.

In juni 1997 werd minister-president Pavlo Lazarenko ontslagen vanwege zijn falende economische hervormingsbeleid. De opvolger van Lazarenko werd Valeri Poestovoitenko. De verhouding tussen president Koetsjma en het parlement bleef precair, ook na de door de communisten gewonnen verkiezingen van maart 1998. Het jaar 1998 stond verder in het teken van langdurige stakingen in de steenkolenmijnen en in het onderwijs, onder andere door achterstallige lonen en pensioenen. De economische crisis duurde bovendien onverminderd voort door belastingontduiking, kapitaalvlucht naar het buitenland en een omvangrijk zwartgeldcircuit. Door al deze factoren liepen de belastinginkomsten steeds verder achteruit en konden zeer noodzakelijke economische hervormingen niet worden doorgevoerd.

In 1999 werd Koetsjma herkozen als president en zijn voorstel om de partijloze directeur van de Oekraïense Central Bank, Viktor Joestsjenko, tot minister-president te benoemen, werd door het parlement geaccepteerd.

21e eeuw

Op 16 april 2000 werd er een belangrijk referendum gehouden. Bijna 90% van de kiezers was voor Koetsjma's voorstellen om de bevoegdheden van het parlement in te perken.

In april 2001 werd minister-president Joestsjenko door het parlement naar huis gestuurd vanwege zijn bezuinigingsbeleid. Bovendien vormden zijn hervormingen van de economie een té grote bedreiging voor de oligarchen, die grote industriële en commerciële belangen hadden. Aangezien Koetsjma op zijn erg afhankelijk was van deze oligarchen, steunde hij premier Joestsjenko niet. Daar kwam nog bij dat de zeer populaire Joestsjenko een grote concurrent gaan vormen voor het presidentschap. Op voordracht van president Koetsjma werd Anatoli Kinach in mei de nieuwe premier. Hij zette de hervormingskoers van zijn voorganger in een lager tempo voort.

Een dieptepunt voor Koetsjma betekende de moord in 2001 op de kritische journalist Gongadze. Koetsjma werd ervan beschuldigd dat hij tot de moord zou hebben aangezet. Door het buitenland werd de president verdacht van illegale wapenhandel en leveranties, onder andere aan Irak.

De verkiezingen van eind maart 2002 leverden grote onduidelijkheid op. De grootste blokken waren het Verenigd Oekraïne van president Koetsjma en Ons Oekraïne (Nasja Oekraïna) van de voormalige premier Joestsjenko. Tien kleinere partijen kregen ook een plaats in het parlement.

De pro-Koetsjma-groepen wisten de meerderheid in het parlement te verkrijgen, hoewel Joestsjenko's beweging Ons Oekraïne de duidelijke winnaar was. Die meerderheid in de Rada was te danken aan de districten, waar de lokale autoriteiten de pro-presidentiële kandidaten hadden bevoordeeld.

Alle affaires hebben Koetsjma internationaal in een paria veranderd en in een het land in een isolement gebracht. Koetsjma wil graag lid worden van de Europese Unie en de NAVO, maar vindt nu eigenlijk alleen nog maar steun bij het Kremlin.

In 2003 werden er belangrijke, maar omstreden stemmingen gehouden het Oekraïense parlement. De amendementen werden erdoor gedrukt terwijl de oppositie de procedure probeerden te blokkeren. De voorstellen beoogden de rol van het parlement te versterken door

de direct verkozen president af te schaffen. Ook werd besloten de onafhankelijkheid van rechters te verminderen door hun ambtsperiode aan een termijn te binden. Niet alleen de tegenstanders protesteerden, de gang van zaken leidde tot zeer felle reacties van de Raad van Europa en de Europese Unie. Zij bekritiseerden de wijze en het moment van de stemmingen, net voor de presidentsverkiezingen van 31 oktober 2004. Het leek erop dat de machthebbers de grondwet in hun eigen belang wilden manipuleren.

Voor Oekraïne, dat vanaf 1 mei 2004 aan de Europese Unie grenst, worden het belangrijke verkiezingen. De strijd zal waarschijnlijk gaan tussen Joestsjenko en de huidige premier Viktor Janoekowitsj, die de meeste kansen worden toegedicht.

In november/december 2004 ontstond er in Oekraïne een grote politieke crisis door onenigheid over de uitslag van de presidentsverkiezingen van 21 november. Volgens de oppositie onder leiding van de pro-westerse Joesjtsjenko was er gesjoemeld met de uitslagen in het voordeel van de Russisch-gezinde premier Janoekovitsj. Ook internationale waarnemers constateerden massaal fraude.

Leiders van pro-Russische regio's in het oosten van Oekraïne dreigden zelfs autonomie uit te roepen als er nieuwe verkiezingen zouden komen zoals gewenst werd door president Koetsjma. Hij was fel tegen een nieuwe derde ronde van de verkiezingen.

Op 1 december zegde het parlement van Oekraïne het vertrouwen in de regering op. Op 4 december verklaarde het hooggerechtshof de verkiezingen van 21 november ongeldig en bepaalde dat er nieuwe presidentsverkiezingen moesten komen. De herverkiezingen werden op 26 december 2004 gehouden en gewonnen door de pro-westerse Joesjtsjenko met een verschil van 8 procentpunten.

Janoekovitsj beschuldigde op zijn beurt oud-premier Joesjtsjenko weer van fraude tijdens de verkiezingen en diende meerdere klachten in bij het hooggerechtshof. Maar voorzitter Anatoli Jarema van het hooggerechtshof zei dat het laatste vonnis "definitief was en beroep niet meer mogelijk". De klagende partij had haar claims niet hard kunnen maken, aldus het hof.

Victor Joesjtsjenko werd op zondag 23 januari 2005 geïnaugureerd als president van Oekraïne.

Op 26 maart 2006 vonden parlamentsverkiezingen plaats welke door internationale waarnemers als 'vrij en eerlijk' zijn verklaard. Daarmee heeft Oekraïne een belangrijke stap gezet naar economische en politieke hervormingen. Na maandenlange coalitieonderhandelingen werd Viktor Janoekovitsj op 4 augustus benoemd als premier nadat onderhandelingen tussen de oranje coalitiepartners Ons Oekraïne en Blok Joelia Timosjenka mislukten. De coalitieregering van Janoekovitsj bestaat uit de 'Partij van de Regio's', het 'Ons Oekraïne' van president Joesjtsjenko, de Socialistische Partij en de Communistische Partij. In het parlement behoort 'Ons Oekraïne' overigens tot de oppositie.

Een aantal ministers van 'Ons Oekraïne' is door het parlement om verschillende redenen uit het kabinet weggestemd, waaronder ook de minister van Buitenlandse Zaken (Tarasjoek). President Joestsjenko accepteerde het besluit van het parlement over Tarasjoek in eerste instantie overigens niet, omdat de benoeming van de ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie door de president zelf geschiedt. (Over de ontslagprocedure en de verdeling van macht tussen president en parlement geeft de Grondwet onvoldoende duidelijkheid.) Eind januari 2007 is Tarasjoek niettemin afgetreden. Het is nog te vroeg om te concluderen of het buitenlands beleid door dit aftreden een wezenlijke verandering zal doormaken.

Politieke partijen zijn in Oekraïne vrij los georganiseerd. Tot het ontslag van Timosjenko vormden 'Ons Oekraïne' van Joesjtsjenko, het 'Joelia Timosjenko'-blok en de 'Volkspartij' van

Volodymyr Lytvyn een coalitie met het oog op de parlementsverkiezingen van maart 2006. De Sociaal-Democratische Partij en Oekraïense Regio's waren hun belangrijkste tegenstanders. Verder zijn de Communistische Partij Oekraïne en Socialistische Partij Oekraïne van belang.

Een andere kwestie in de binnenlandse politiek is die van de 'oligarchen' (rijke zakenlieden, die in feite de opvolgers zijn van de vroegere communistische 'nomenklatura'). Er bestaan uitgebreide regionale politieke clanstructuren, waarin het bedrijfsleven ingrijpt in de politiek. Zo beheersen de oligarchen de media. Zij steunden Koetsjma's regering en domineren nog altijd een (groot) deel van het parlement en van de regionale gouverneurs. Hierdoor heeft Joesjtsjenko geen stabiele meerderheid in het parlement.

Een laatste probleem is de wijdverbreide corruptie. Joesjtsjenko heeft beloofd hier een einde aan te maken. Tot op heden lijkt hier weinig progressie te zijn gemaakt.

In december 2007 koos het parlement van Oekraïne Joelia Timosjenko tot premier. Timosjenko kreeg 226 stemmen, de kleinst mogelijke meerderheid in het parlement. Hoewel Joesjtsjenko en Timosjenko na de door hen aangevoerde Oranjerevolutie doorlopend met elkaar in de clinch lagen, hebben zij na de laatste verkiezingen een coalitie gesloten. In oktober 2008 ontbind Joesjtsjenko het parlement om de weg vrij te maken voor verkiezingen, maar in december van dat jaar besluiten Joesjtsjenko en Timosjenko hun meningsverschillen opzij te zetten de coalitie weer nieuw leven in te blazen. In januari 2009 besluit Rusland alle gastoevoer aan de Oekraïne te beëindigen. Eind januari lossen Rusland en Oekraïne hun meningsverschil op en sluiten een teenjarig contract af. In april 2009 besluit het parlement dat er in oktober 2009 nieuwe presidentsverkiezingen komen.

Oekraïne

economie en toerisme

Algemeen

De economische situatie van het land was slecht maar herstelde zich in 2001 en 2002. Tussen 1990 en 1995 maakte het bnp een negatieve groei door van -14,3% (in 1997 -3%) per jaar, maar in 2001 groeide het bnp met 9,1% en in 2002 met 4%. De overgang van een planeconomie naar een marktgeoriënteerde economie verloopt traag, omdat het politieke draagvlak voor hervormingen en de vereiste deskundigheid grotendeels ontbreken. Door het chaotische beleid na de onafhankelijkheid in 1991 liep de inflatie in 1993 op tot bijna 5000%! Met behulp van het IMF werd er na 1994 weer enige stabiliteit bereikt, maar in 1998 volgde een nieuwe crisis: door de Russische roebelcrisis halveerde de aarde van hryvnia en nam de inflatie weer toe. Verheugend was dat de inflatie in 2001 nog 12% bedroeg, maar in 2002 er zelfs sprake was van 0,6% deflatie.

De meeste industrieën zijn verouderd en inefficiënt en worden met staatssubsidies in stand gehouden. Het is wettelijk zelfs niet mogelijk failliete bedrijven te sluiten. De overheid kampt met grote tekorten wegens de gebrekkige belastinginning. Buitenlandse investeerders worden afgeschrikt door het ontbreken van een goede wet- en regelgeving, de corruptie en de instabiliteit van het land. In 2002 werd er maar voor in totaal 1 miljard dollar door buitenlanders in Oekraïne geïnvesteerd. Dit betekende wel een groei van 15% ten opzichte van 2001. Het merendeel van die investeringen werden gedaan in Kiev en omgeving en richten zich vooral op de voedingsmiddelenindustrie, machine- en metaalbewerkingsindustrie en de transportsector. De grootste investeerders zijn de Verenigde Staten en Groot-Brittannië.

Door de toenemende binnenlandse vraag nam de industriële productie in 2001 met gemiddeld 14,2% toe. De wisselkoers van de hryvnia vertoont sinds 2000 een relatief stabiel verloop. Oekraïne is nog steeds voornamelijk een industrieland, want mer dan 40% van het bbp wordt in de industrie verdiend. De landbouw draagt voor 20% bij, de dienstensector voor bijna 40%. De verwachting is dat de komende jaren het aandeel van de dienstensector verder zal groeien, voornamelijk ten koste van de industrie.

Landbouw

De republiek behoorde tot de meest vruchtbare gebieden van de voormalige Sovjet-Unie en stond dan ook lang bekend als de graanschuur van Europa. Ten tijde van de Sovjetoverheersing was een kwart van alle landbouwproducten afkomstig uit Oekraïne, maar na de onafhankelijkheid is de agrarische productie tot ongeveer 50% van de het vroegere niveau gedaald. Vanaf 1999 is er weer een opwaartse lijn te bespeuren.

Thans biedt de landbouw aan 21% van de beroepsbevolking werk, terwijl deze voor 18% voorziet in het bnp. Bijna 42 miljoen ha is in gebruik als akkerland, dat is tweederde van het land. De belangrijkste akkerbouwproducten zijn tarwe, boekweit, maïs, suikerbieten, zonnebloemen, katoen, vlas, tabak, soja, hop, rubber. Voor de tuinbouw is de Sovjet-Unie nog steeds een belangrijke afzetmarkt. Het gunstige klimaat in het zuiden van het land zorgt voor goede productiemogelijkheden voor groente en fruit.

De veeteelt (rundvee, varkens, schapen en geiten) is sinds 2001 weer van toenemend belang.

Mijnbouw

Oekraïne heeft een enorme voorraad aan mineralen, onder andere de grootste titaniumvoorraad ter wereld, de op twee na grootste ijzerertsvoorraad en 30% van de wereldvoorraad mangaanerts. Verder beschikt Oekraïne over voorraden uranium, kwik, nikkel, kwik, kalk, zout, zwavel, grafiet en wat goud.

Kolen zijn nog steeds verantwoordelijk voor ca. 40% van de binnenlandse energieproductie. Er werken nog ca. 400.000 mijnwerkers in meer dan 200 mijnen, vooral rond Donetsk en in de Donbasregio. Door slecht onderhoud en gevaarlijke productiemethoden kwamen in 2002 meer dan 200 mijnwerkers om het leven.

Oekraïne is na Rusland het grootste olieverwerkende land van Oost-Europa, hoewel maar 12% van de totale vraag naar olie uit het land zelf afkomstig is. De meeste olie die verwerkt wordt in enkele tientallen raffinaderijen, is uit Rusland afkomstig.

Meer dan 75% van het aardgas is afkomstig uit het buitenland, vooral uit Rusland en steeds meer uit Turkmenistan. Oekraïne is voor zowel olie als voor gas en belangrijk transitland. De pijpleidingen voor aardolie en -gas hebben een totale lengte van ca. 14.000 km. Vanuit Dasjava vertrekken aardgaspijpleidingen naar Kiev, St.-Petersburg en Moskou. De 'Vriendschapspijpleiding' vervoert door het westen van Oekraïne aardolie van Almetjevsk via Oezjgorod naar de Donaulanden.

Industrie algemeen

De industrie biedt aan 34% van de beroepsbevolking werk en voorziet voor 42% in het bnp. De rijkdom aan bodemschatten heeft al vroeg een zeer sterke industriële ontwikkeling tot gevolg gehad. Kenmerkend zijn de ijzer- en staalindustrie, de zware machine-industrie en de productie van voedingsmiddelen. De machinebouw is de grootste industriële sector in Oekraïne, met meer dan 2500 bedrijven en ruim 1,5 miljoen werknemers. Door de lage kwaliteit van de Oekraïense machinebouw worden er nog veel machines ingevoerd uit West-Europa, Azië, Canada en de Verenigde Staten.

De ijzer- en staalindustrie is in de eerste plaats in de Donbass geconcentreerd; 350 km westelijker zijn de ijzerertsvoorkomens van Krivoj Rog bepalend geweest voor de hier gevestigde zware industrie. Halverwege tussen beide gebieden, aan de Dnepr, ontstond een concentratie van metallurgische bedrijven in Dneprodzerzjinsk, Dnepropetrovsk en Nikopol. Recenter zijn de hoogovens van Odessa en Zjadnov, die door de erts van Kertsj worden gevoed.

Zware machine-industrie is, behalve in de reeds genoemde gebieden, gevestigd in Kiev, Charkov en Lvov. De zware industrie zorgt er wel voor dat Oekraïne tot de landen behoort met de hoogste industriële vervuiling ter wereld. Ook de ramp in Tsjernobil in 1986 zorgt nog steeds voor problemen.

Opvallend is voorts de concentratie van suikerfabrieken in de bossteppegordel en van houtverwerkende industrie in het noorden en in de Karpaten.

Automobiël industrie

De productie van allerlei vervoersmiddelen is de laatste jaren gegroeid naar bijvoorbeeld meer dan 50.000 auto's in 2002. Naast veel lokale merken worden er ook steeds meer buitenlandse merken geproduceerd, o.a. Volkswagen, Daewoo en Mercedes-Benz.

De Oekraïense scheepsbouwindustrie is altijd al een belangrijke bedrijfstak geweest. De ligging aan de Zwarte Zee is daar zeker debet aan. De werven produceren een variëteit aan schepen, waaronder oorlogsschepen, olietankers, plezierjachten, sleepboten en onderzeeboten. Ook deze sector heeft veel te lijden gehad van het uiteenvallen van de Sovjet-Unie, waardoor een grote afzetmarkt grotendeels is weggevallen. Maar ook de binnenlandse vraag is fors gedaald, en men is nu vrijwel volledig afhankelijk van buitenlandse orders. Via belastingvoordelen probeert men buitenlandse bedrijven te interesseren om te investeren.

Chemische industrie

De chemische industrie komt tamelijk verspreid voor. Als onderdeel van de Sovjet-Unie was Oekraïne een van de belangrijkste producenten van chemische producten geweest, maar op dit

moment is het land sterk afhankelijk voor zowel de inkoop van grondstoffen als de afzet van producten. West-Europa heeft maar een klein aandeel in de export en import van chemische producten. Op dit moment is Oekraïne voor 60% afhankelijk van importen.

Papier industrie

De Oekraïense markt voor papier en papierfabrikaten heeft een enorm potentieel, hoewel het verbruik per persoon met iets meer dan 15 kilo per jaar vrij laag is. Oekraïne is voor meer dan 50% afhankelijk van import, waarvan een groot gedeelte illegaal geïmporteerd wordt. Een groot probleem is het tekort aan cellulose.

Met name voor schrijf- en drukpapier en behangpapier is men afhankelijk van het buitenland. Het land is vanouds gespecialiseerd in de productie van speciale en technische papersoorten.

Textiel industrie

Ten tijde van de Sovjet-Unie vond 50% van de textielproductie plaats in Oekraïne. Sinds de onafhankelijkheid is de productie zeer fors gedaald en de omvang van de verkoop wordt op ca. 350 miljoen euro per jaar geschat. Tweedehands kleding is zeer belangrijk op de Oekraïense markt en de textielsector is vooral in West-Oekraïne aanwezig. De ingevoerde tweedehands kleding komt voor 80% uit West-Europa.

Energie

Door de sterk verouderde industrie is het energieverbruik in Oekraïne in verhouding tot sommige westerse landen meer dan tien keer zo hoog.

Voor de energievoorziening wordt behalve van tientallen thermische ook gebruik gemaakt van vele hydro-elektrische centrales in de rivier de Dnjepr. Al deze centrales zorgen voor bijna de helft van de energieproductie.

De kerncentrales bij Kiev, Lvov en in Zuid-Oekraïne (Krim)zorgen voor ca. 45% van de energieproductie. Een dieptepunt in de geschiedenis van Oekraïne vormde het ongeluk met de kerncentrale bij Tsjernobyl in 1986. Er brak brand uit in één van de vier reactoren, en een wolk van radioactief stof verspreidde zich over Noord- en Oost-Europa. De ramp kostte direct aan 31 mensen het leven, bovendien zijn sindsdien mogelijk meer dan 100.000 mensen door ziekte en straling overleden.

Telecommunicatie en internet

Eind 2002 bedroeg het totale aantal vaste en mobiele telefoonaansluitingen meer dan 14 miljoen, dat is ca. dertig telefoonaansluitingen per 100 inwoners. In 1991 bedroeg de marktpenetratie nog maar 14,6 telefoonaansluitingen per 100 inwoners. De grote stijging is vooral te danken aan de spectaculaire groei van de mobiele telefoongebruikers.

Het nu nog lage aantal internetgebruikers groeit gestaag: van 250.000 gebruikers in 1999 tot 2 miljoen in 2002. Toch verwacht men dat in 2006 pas 7-10% van de bevolking gebruik maken van internet. Doordat veel Oekraïeners nog geen toegang tot internet hebben is ook het zakendoen via internet nog nauwelijks ontwikkeld. Bovendien zijn er nog maar weinig sites waar met behulp van een creditcard producten besteld kunnen worden. De meeste websites van bedrijven worden vooralsnog gebruikt om reclame te maken.

Toerisme

Vroeger kwamen er al veel toeristen uit de Sovjet-Unie naar Oekraïne en ook nu komen de meeste toeristen uit Rusland (ca. 75%). In 2001 bezochten bijna elf miljoen toeristen Oekraïne, en naast Rusland kwamen de meeste uit Duitsland, Oostenrijk, Verenigde Staten en Canada. Vaak zijn het mensen met Oekraïense voorouders. De populairste bestemmingen zijn Kiev, de Krim, Odessa, de Karpaten en Lvov. De toeristische sector draagt jaarlijks voor

ongeveer 10% bij aan het bbp.

Handel

In 2002 groeiden zowel de importen als de exporten en het handelsoverschot bedroeg bijna 1 miljard dollar. Traditionele exportproducten zijn staal, chemicaliën en ijzererts, maar door het ontbreken van investeringen en het uitblijven van herstructurering is een constante groei van de sector niet gewaarborgd.

De belangrijkste handelspartner van Oekraïne is nog steeds Rusland. Ca. 40% van alle import heeft een Russische oorsprong, en het betreft dan vooral de import van energie. Van alle exporten gaat ca. 35% naar de voormalige sovjetrepublieken, terwijl de Europese Unie 15-30% voor zijn rekening neemt.

Nederland wordt een steeds belangrijker handelspartner voor Oekraïne. Door de roebelcrisis in Rusland daalde de handel met Nederland sterk, maar in de jaren daarna groeide de handel sterk. De export nam in 2002 met meer dan 255 toen en kwam uit op bijna 380 miljoen euro. Oekraïne importeert nog steeds meer naar Nederland dan het exporteert. Het negatieve handelsoverschot bedroeg in 2002 meer dan 200 miljoen euro.

Verkeer

Het verkeersnet is goed ontwikkeld. Het verharde wegennet heeft een totale lengte van 172.300 km, waarover jaarlijks meer dan een miljard ton aan vracht vervoerd wordt.

De lengte van het spoorwegennet bedraagt 22.670 km en het transport van goederen (300 miljoen kilo per jaar) neemt een belangrijke plaats in. Wat betreft omvang staan de Oekraïense spoorwegen op de vierde plaats in de wereld, na Rusland, de Verenigde Staten en Canada.

Van de binnenvaartwegen (4500 km) is met name de Dnjepr van groot belang. Ook het vrachtvervoer via zee is belangrijk voor de Oekraïense economie; essentieel hierbij is dat zowel de Zwarte Zee als de Zee van Azov in de winter ijsvrij blijven. De belangrijkste havens zijn Odessa, Nikolaev en Mariupol.

Oekraïne

Bevolking

Algemeen

In 1992 bereikte de Oekraïense bevolking voorlopig haar grootste omvang met 52 miljoen inwoners. Oorzaken hiervoor zijn de verslechterde gezondheidszorg, slechte voeding en de dalende levensstandaard, waardoor de kindersterfte is toegenomen en de levensverwachting van de Oekraïener daalde. Bovendien daalde sinds 1993 het aantal immigranten uit de voormalige Sovjetrepublieken aanzienlijk en nam sinds 1995 het aantal emigranten naar vooral Canada, de Verenigde Staten en Israël toe.

In Oekraïne wonen nu naar schatting ongeveer 48,2 miljoen mensen. In het dunbevolkte land wonen ongeveer 81 inwoners per km². Oekraïne is daarmee het vijfde grootste land van Europa en staat op de wereldranglijst op de 21e plaats. Na de onafhankelijkheid kon iedereen in Oekraïne de Oekraïense nationaliteit krijgen en de meeste bewoners hebben dit ook gedaan.

De bevolking bestaat uit Oekraïeners (73%), Russen (22%), joden (1%) Witrusen (0,8%), Moldaviërs (0,6%), Bulgaren (0,5%), Polen (0,5%), Hongaren en Roemenen. West-Oekraïne is hoofdzakelijk Oekraïens, in de rest van het land kent wonen veel meer van bovengenoemde etnische groeperingen, met op de Krim en in het oosten veel mensen die zich nog als Russen zien.

Hoewel Oekraïne een vrij homogene bevolkingssamenstelling heeft, kent het land nog enkele kleine minderheidsgroepen in het centrum en het zuidwesten. In het uiterste westen wonen de Lemky, iets verder oostelijk leven de Boiky. In de noordelijke berggebieden leven de Wolyniërs en in de Karpaten woont de belangrijkste minderheidsgroep, de Hutsuls. Na de breuk met de Sovjet-Unie keerden ook de Krim-Tataren weer terug, die in 1944 gedeporteerd waren naar Siberië en Centraal-Azië op beschuldiging van collaboratie met de Duitsers. Ca. 70% van de bevolking woont in grote steden als de hoofdstad Kiev, Charkov, Donetsk, Odessa, Dnjepropetrovsk, Lvov, Zaporozje en Krivoj Rog.

De jaarlijkse natuurlijke bevolkingsgroei bedroeg in de periode 1985-1995 slechts 0,1% en was in 2002 (-0,72%) en 2003 (-0,69) zelfs negatief. De gemiddelde levensverwachting voor vrouwen is 72,2 jaar, voor mannen 61,1%. Het aantal geboorten per 1000 inwoners bedroeg in 2002 9,59 en de sterfte per 1000 inwoners bedroeg in datzelfde jaar 16,4.

Miljoenen Oekraïeners wonen in de landen van de vroegere Sovjet-Unie; nog eens miljoenen wonen in andere landen van Europa en verder Noord- en Zuid-Amerika en Australië. De grootste Oekraïense gemeenschappen zijn te vinden in Canada (1,1 miljoen), de Verenigde Staten (1,2 miljoen), Argentinië, Brazilië, Duitsland, Groot-Brittannië en Australië.

De oorzaken voor de verschillende emigratieperioden waren heel verschillend. Zowel de sociaal-economische omstandigheden als de politiek van de overheid waren redenen om te vertrekken.

De eerste emigratieperiode was van het eind van de 19e eeuw tot 1914. De grootste trek was toen naar de Verenigde Staten (250.000-300.000), Canada (170.000) en Brazilië (35.000). Tussen de beide wereldoorlogen trokken de landverhuizers naar landen als Frankrijk, Zuid-Afrika en Argentinië. In deze periode waren er ook veel politieke emigranten, die zich vooral in Polen, Tsjecho-Slowakije en Duitsland vestigden.

De derde emigratieperiode vond plaats na de Tweede Wereldoorlog. De Duitsers hadden ruim twee miljoen Oekraïense mannen en vrouwen als dwangarbeider naar Duitsland gedeporteerd. Na de oorlog bleven er ongeveer 210.000 in Duitsland. In de periode 1947 tot 1991 betrokken er ongeveer 80.000 Oekraïeners naar de Verenigde Staten, 30.000 naar Canada en 20.000 naar

Oekraïne Godsdienst

De voornaamste kerk is de orthodoxe Kerk, die al sinds 988 de heersende religie in Oekraïne is. In dat jaar nam vorst Volodimir de Grote het orthodoxe geloof aan. Tijdens de Sovjet-overheersing was Oekraïne een kerkprovincie van de Russisch-orthodoxe kerk; in 1989 werd de Russische kerkprovincie herdoopt tot de Oekraïens-orthodoxe kerk, maar wel onder het patriarchaat van Moskou. De toenmalige metropoliet (aartsbisschop) van Kiev stichtte daarop zijn eigen Oekraïens-orthodoxe kerk-patriarchaat Kiev. Tussen deze twee groeperingen woedt nog steeds een felle machtsstrijd, niet in de laatste plaats omdat er in het oosten van Oekraïne nog zeer veel Russen wonen die nog aanhangers van de Russisch-orthodoxe kerk zijn gebleven.

De West-Oekraïense Geünieerde Kerk behoorde tot 1946 tot de Rooms-Katholieke Kerk, maar ging in dat jaar op last van de Sovjet-Russische autoriteiten over tot de Orthodoxe Kerk. Daarnaast bleef een met Rome geünieerde kerk bestaan, de semi-orthodoxe Grieks-katholieke kerk, die 5,4 miljoen leden heeft, waarvan 4 miljoen in Oekraïne. Buiten Oekraïne heeft deze Kerk ongeveer een miljoen leden, voornamelijk in Noord- en Zuid-Amerika en in West-Europa. Zij erkennen de leer en het gezag van de paus, maar wel uitdrukkelijk volgens de orthodoxe liturgie. In 1991 bezocht paus Johannes Paulus II Oekraïne.

Joden vormen in Oekraïne met 500.000 leden een minderheid, maar is cultureel en religieus nog zeer actief.

De islam maakt al eeuwen deel uit van het religieuze leven in Oekraïne. De meeste moslims zijn Krim-Tataren, die in 1944 door dictator Stalin naar Centraal-Azië gedeporteerd werden. Sinds eind jaren tachtig keerden ze weer uit ballingschap terug naar de Krim, waar ze regelmatig botsen met Oekraïense en Russische christenen.

Sinds 1996 is de vrijheid van godsdienst in de grondwet vastgelegd, waarna er nog protestantse lutheranen en wederdopers actief werden en na de val van het communisme ook baptisten, evangelische bewegingen en mormonen. De rooms-katholieke kerk is vooral actief onder de Poolse minderheid in het westen en midden van het land.

Zelfs niet-christelijke groepen als boeddhisten en Hare Krishna komen in dit Oost-Europese land voor.

Orthodoxe, rooms-katholieke en evangelische kerken in Oekraïne werken sinds kort samen in een 'Raad van vertegenwoordigers van christelijke kerken'. Doel van de raad is de dialoog tussen de deelnemende kerken te bevorderen en de christelijke waarden in de samenleving te verbreiden. Verder willen de kerken zich tegenover de overheid sterk maken voor de rechten van de kerken.

